

SERHAM
SERAMİK, CAM VE ÇİMENTO HAMMADDELERİ
ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ
2015 - 2017 DÖNEMİ
FAALİYET RAPORU
28 MART 2017 SALI

Değerli Genel Kurul Delegeleri,

Derneğimizin Olağan Genel Kurul toplantısına hoş geldiniz der, hepinizi saygı ile selamlarım. Derneğimizin Başkanlığını yaptığım 2015 -2017 dönemi başlıca faaliyetlerini aşağıda bilgilerinize sunarım.

1. MADEN TETKİK ARAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2016 Ağustos ayında Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış Seramik Hammaddeler konulu rapor, Federasyondaki ilgili ve uzman kişiler ile paylaşılmıştır.

Raporu inceleyen kişilerden almış olduğumuz geri dönüşlere göre değerlendirmemizi aşağıda bilgilerinize sunarız:

- Rapor içerik olarak yeni araştırmalar yapılmadan mevcut bilgilerin yüzeysel bir derlemesi olarak özetlenebilir. Raporda bilinmeyen yeni bir şey olmayıp rakamlar tutarsızdır ve bilgi eksikliği vardır.
- Raporun değişik sayfalarında yer alan aynı ürüne ait rakamlar birbirinden farklıdır.

MTA Genel Müdürlüğü Maden Etüt ve Arama Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan seramik hammaddeleri bilgi notunda olması gereken bilgiler, yani beklentilerimiz şöyledir:

- Bilindiği gibi bizim beklentimiz, seramik ana hammadde kaynağı olarak özellikle kil hammaddesinin bilinen rezerv olarak yetersizliği ve büyük oranda İstanbul-Şile’de olan tek kaynağa bağlı olmasının ileride ihtiyacımızın karşılanmasına cevap veremeyeceğidir.
- MTA Genel Müdürlüğü tarafından bir çalışma yapılarak yeni ve alternatif kaynakların bulunması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu tür çalışmalar yapılmış olmadan hazırlanmış olan bilgi notu Seramik Strateji Belgesi’ne esas olmaktan uzaktır.
- MTA tarafından muhtemelen bilinen potansiyel maden sahalarının arama ve etüt çalışmalarının yapılarak yeni kil sahaları ve diğer seramik hammaddeleri sahalarının bulunması ve seramik sanayiine sunulması beklenilmektedir.
- Mevcut olan ve yeni bulunacak seramik hammaddeleri üretim havzalarının tüketim yerlerine ulaşımının ekonomik yollarla sağlanması, bunun yanında üretim havzalarında madenlerin işlenerek daha kaliteli hale getirilebilmesi için özel maden sanayi bölgeleri kurulması ve teşvik edilmesi de beklentilerimiz arasındadır.

2. KİL SEMPOZYUMU :

02.09.2015 tarihinde Çanakkale 18 Mart Üniversitesinde yapılan Ulusal Kil Sempozyumunda Şile Kil havzasının Önemi, korunması konulu Panele MİGEM'den Sn. Nusret Güngör, Sn. Şih Ali Sayın ve Sn. Hasan Eryılmaz ile panelist olarak Sn. Bayram Altıntop katılmıştır. Söz konusu panelde sektörümüzle ilgili görüş bildirilmiştir.

ŞİLE KİL SAHALARININ BUGÜNKÜ HUKUKİ DURUMU VE UYGULAMALAR

İstanbul ili, Şile ilçesinde bulunan Şile Neojen Havzasında tespit edilen seramik kili rezervi 200 milyon tonun üzerinde olup, döküm, sanayi ve inşaat kumu rezervi ise 500 milyon tonun üzerindedir. Son 30 yılda ülkemizin muhtelif yörelerinde yürütülen aramalara rağmen kalite ve rezerv olarak bu bölgeye alternatif yeni kil bölgesi tespit edilememiştir.

Türkiye Seramik Federasyonu verilerine göre; Türkiye'de yılda 2 milyar EURO değerinde seramik üretimi yapıldığı ve bunun 1 milyar EURO tutarındaki bölümünün ihraç edildiği, yani katma değeri yüksek olduğu belirtilmektedir. Türkiye kaplama seramiğinde dünyada 9. Avrupa'da 4. Olup, seramik sağlık gereçlerinde ise Avrupa'nın en büyük üretici ve ihracatçısı konumundadır.

DPT 8. 5 Yıllık Kalkınma Planı verilerine göre ise Türkiye seramik kili rezervinin 72 milyon ton olduğu, bunun 40 milyon tonluk bölümünün ise Şile Havzasında olduğu zikredilmektedir. Türkiye'de 2013 yılında üretilen seramik kili 3.330.000 ton olup, bunun 2.165.000 tonluk bölümü Şile Havzasından üretilmektedir.

2007-2013 yıllarını kapsayan 9. Kalkınma Planı'nda konudan bahsedilmemekle birlikte katma değeri yüksek üretimin destekleneceği "Ekonominin rekabet gücünü artırmak ve dünya ihracatından daha fazla pay almak üzere yüksek katma değerli mal üretiminin artırılması temel amaçtır" ifadesi yer almıştır.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı liderliğinde hazırlanmış ve yasalaşmış olan "Türkiye Seramik Sanayi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2012-2016" içerisindeki eylem planlarında Madde 1.11 başta Şile kil madenleri havzasında mevcut rezervlere ulaşımın sağlanması ve arz güvenliğinin korunması olmak üzere mevcut seramik hammadde havzalarının korunmasına, ruhsat süreleri içerisinde işletilmelerine, rezervlerin tamamının çıkartılması için gerektiğinde ruhsat sürelerinin uzatılmasına ve maden sahalarının kullanımının önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik faaliyetleri kapsamaktadır.

Eğer ülkemizi büyütme, milli gelirimizi artırmak istiyorsak, Şile kil madeni havzasının içerisinde bulunduğu İstanbul ili başta olmak üzere çeşitli İl Mahalli Çevre Kurul'larının şehircilikte yeni iskan alanlarını kullanıma açmak, tabiatı ve kültür varlıklarını korumak amacıyla almış oldukları madencilik kısıtlayıcı ve engelleyici kararların tamamının ülke menfaati gözetilerek gözden geçirilmesi kaçınılmazdır.

SİT ALANI PROBLEMİ :

1995 yılında çıkan bir kanunla BEYKOZ ilçesinin sınırları tamamen SİT alanı ilan edilmiştir. Şile ilçesi ile Beykoz ilçesi idari sınırları SİT sınırınıdır. Coğrafi ve idari olan söz konusu sınırın SİT sınırı olarak ilan edilmesi bilimsel olmaktan uzak idari bir tasarruf olarak görülmektedir. SİT alanı içerisinde seramik sektörünün kullanabileceği kalitede kil ve döküm sanayiinin ihtiyacı olan kum rezervi

bulunmaktadır. Maden rezerv alanının %30 oranında bir kısmı SİT alanı içerisinde kalmaktadır. Kil ve silis kumu havzası Şile ve Beykoz ilçeleri ortak sınırı üzerindedir. Şile bölgesinde kil ve kum üretimi gerçekleştirilirken Beykoz bölgesinde faaliyet durdurulmuş ve izin verilmemektedir.

Yine SİT sahasının hemen sınırında İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin Katı Atık Çöp Depo alanı kurulmuş olup, bu alanın çevresinde ise katı atık depo alanları kurularak doldurulmaktadır. Beykoz ilçesi Şile ortak sınırına çöp dökülürken sınırın Beykoz bölümü SİT alanıdır. Yurdumuz için yüksek katma değer yaratan Türk seramik Sektörü için hayati önem arz eden bu maden havzasındaki kilin kullanılabilmesi elzemdir. SİT sınırlarının gerçek anlamda yeniden düzenlenmesi ve bu şekilde sektörün önündeki önemli bir engel olan hammadde kaybının ortadan kaldırılması gerekir. Bunun için SİT sınırının sektörün önünü tıkamayacak şekilde maden ruhsat alanlarının dışına çıkarılması yerinde olacaktır.

Ayrıca; Şile maden sahasında madeni alınmış ve orman idaresine terk edilmiş olan alanlarda seramik sanayiinde hammadde girdi olarak kullanılabilir kalitede (bugün kullanılmayan) alt killer olarak nitelenen demir oranı daha yüksek kil rezervi mevcut olup, bundan bir süre sonra (5-10 yıl gibi) bu killerin de kullanılmaya başlanması kaçınılmaz olacaktır. Söz konusu madenlerin üzerine eskiden katı atık dökülmesine izin verilmezken bugün Büyükşehir Belediyesi tarafından bu alanlar ihaleye çıkarılarak katı atık dolgu sahası olarak kullanılmaktadır.

3. SEKTÖR TOPLANTILARI VE YAPILAN ÇALIŞMALAR:

- Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı'nın katkılarıyla hazırlanan ve canlı olarak 7 Şubat 2017 tarihinde yayınlanan "**Maden Dünyası**" Programına SERHAM Yönetim Kurulu Başkanı olarak "Endüstriyel Hammaddeler" konusunda konuşmacı olarak Sn. Ali Çağatay beyefendinin konuğu olarak canlı yayına katıldım. Programda seramik sektörü, hammaddelerimiz ve karşılaşılan sorunlarla çözüm önerileri konularında bilgi verilerek sorular sorular cevaplandırıldı. İzleme fırsatı bulamamış olanlar dikkate alınarak program linki üyelerimizle paylaşıldı.
- TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından 11 – 14 Nisan 2017 tarihleri arasında yapılacak "Türkiye 25. Uluslararası Madencilik Kongresi ve Sergisi üyelerimize duyurulmuştur.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nden Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonu (UMREK) Yönetmelik Ön Taslağı ile ilgili görüşlerin bildirilmesi konusunda derneğimize gönderilmiş olan yazı üyelerimizle paylaşılmış ve görüş bildirmeleri istenmiştir. 26-27 Ocak 2017 tarihlerinde Ankara'da yapılan iki günlük Umrek Çalıştayı'na SERHAM'ı temsilen Bayram Altıntop katılmıştır.
- Kil Bilimleri Derneği ve TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası'nın işbirliğinde 25–29 Eylül 2016 tarihleri arasında İzmir Çeşme'de düzenlenmiş olan kil bilimi, uygulamaları ve kil hammadde-seramik-çimento sektörü ile ilgili "5th Mediterranean Clay Meeting" Kongresi düzenlenmiştir. Türkiye Seramik Federasyonu bu kongreye sponsor olmuştur.
- 5-6 Aralık 2016 tarihleri arasında Türkiye Madenciler Derneği tarafından düzenlenmiş olan 2. Uluslararası Madenlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Konferansı ile ilgili duyuru üyelerimizle paylaşılmıştır.

- Madencilik Platformuna destek veren sekiz sivil toplum örgütüne ilave olarak Altın Madencileri Derneği, Maden Jeologları Derneği ve Aydın sanayi Odası'nın da desteği alınarak toplam 11 sivil toplum örgütü başkanları ortak imza ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sn. Berat Albayrak'tan sorunlarımızı iletmek üzere randevu talebinde bulunmuşlardır.

4. BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI İLE İLİŞKİLER :

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2015-2019 dönemi ait Stratejik Planının, "Hammadde Tedarik Güvenliği" konusunda yapılan toplantılara katıldık.
- 22.09.2016 tarihinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ev sahipliğinde Ankara'da Atlı Otel'de gerçekleştirilmiş olan Türkiye Seramik Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı hazırlık çalıştay programına katıldık. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürü Sayın Prof. Dr. İbrahim KILIÇASLAN tarafından açılış konuşması yapılarak seramik sektörünün mevcut durumu ve çalıştayın amacı, hedefi ve yapılması gerekenlere yönelik değerlendirmelerde bulunmuştur. Türkiye Seramik Federasyonu Başkanı Sayın Ahmet YAMANER tarafından seramik sektörünün mevcut durumu, hedefler ve gerçekleştirilecek faaliyetlere yönelik bir konuşma gerçekleştirilmiştir. Çalıştay programında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Uzmanı Sayın Tuğba DİNÇBAŞ tarafından "İklim Değişikliği ve Seramik Sektörü" konulu bir sunum gerçekleştirilmiş, daha sonra Çalıştay Programında uygulanacak yöntem hakkında bilgilendirme yapmak üzere Seramik Araştırma Merkezi Ar-Ge Koordinatörü Sayın Prof. Dr. Alpagut KARA tarafından bir bilgilendirme sunumu gerçekleştirilmiştir. Türkiye Seramik Federasyonu ve derneklerimizi temsilen Genel Sekreterimiz Germiyan Saatçioğlu tarafından katılım sağlanmıştır.
- 21.12.2016 tarihinde Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü tarafından Ankara'da gerçekleştirilen Seramik Strateji Belgesi Yönlendirme Kurulu 8. Toplantısına Sn. Germiyan Saatçioğlu tarafından katılım sağlanmıştır.
- Seramik Strateji Belgesi çalışmalarında bir iş planı hazırlamak üzere 25 Ocak 2017 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Strateji ve Dış İlişkiler Şube Müdürü Sayın Mümin Aydın Sn. Germiyan Saatçioğlu ve Sn. Alpagut Kara tarafından ziyaret edilmiştir.
- 25 Ocak 2017 tarihinde Ankara'da Mesleki Yeterlilik Kurumu'nda yapılmış olan Seramik Sektörü Meslek Haritası'nın çıkartılması konusunda yapılan toplantıya Sn. Germiyan Saatçioğlu katılım sağlamıştır.

5. TÜRKİYE SEKTÖREL EKONOMİ ŞURASI :

21 Nisan 2015 tarihinde Ankara'da TOBB'de yapılmış olan Türkiye Sektörel 8. Ekonomi Şura'sına katılarak sektörün talepleri sunulmuştur. Başbakan ve Bakanların katıldığı 8. Ekonomi Şurası'nda sektörümüz için belirlediğimiz beş sorun, çözüm önerileriyle birlikte sunulmuştur.

Türkiye Sektör Meclisleri Müdürlüğü Sektörler ve Girişimcilik Daire Başkanlığı tarafından Kasım ayı içerisinde yapılması planlanan 9. Sektörel Ekonomik Şurası için istenmiş olan "Seramik Sektörünün 5 adet sorunu ve çözüm önerileri" TOBB Seramik ve Refrakter Sektör Meclisi Başkanı Sayın Zeynep Bodur Okyay ve ekibi ile yapılan

müşterek çalışmalar sonucunda aşağıdaki başlıklar altında hazırlanmış ve gönderilmiştir.

Sorun 1 İhracat piyasalarındaki sıkıntılar,
Sorun 2 Hammadde kaynaklarının geliştirilmesi, kaynaklara erişimlerdeki sıkıntılar ve hammadde temin maliyetlerindeki artış,
Sorun 3 Lojistik Sorunlar,
Sorun 4 Katma değeri yüksek sektörlerin yeterince teşvik edilmemesi,
Sorun 5 Standartlara uyumun ve denetimin etkin olarak yapılmaması, ihracatta sertifikasyon maliyetleri,

7 Şubat 2017 tarihinde Sn. Cumhurbaşkanı'nın katılımlarıyla gerçekleşen Sektörel Ekonomik Şuraya sadece Meclisi Başkanları katılmıştır. Sektör Meclisi Başkanımız Sayın Zeynep Bodur tarafından katılım sağlanmış ve sektörümüzün talepleri Sn. Cumhurbaşkanı'na iletilmiştir.

6. İSTATİSTİKLER:

Dış Ticaret İstatistikleri OAİB ve TUIK kaynaklarından en güncel şekilde aylık olarak takip edilmiş, ihracat verileri analizleri yapılarak aylık ve yıllık dönemler içinde üyelere gönderilmiştir. İthalat istatistikleri ikişer aylık dönemler itibariyle Müsteşarlık tarafından açıklandıkça temin edilerek paylaşılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen Türkiye Çevre Mevzuatı takip edilmekte yayınlanan taslak halindeki çevre tebliğleri ve kesinleşerek Resmi Gazete 'de yayınlanmak suretiyle uygulamaya giren çevre tebliğleri üyelerimiz ile paylaşılmaktadır.

7. MADENCİLİK SEKTÖRÜ BAŞKANLAR KONSEYİ BİRLİĞİ:

Madencilik Sektörü Başkanlar Konseyi Birliği'nin faaliyetleri geçen yıl sona erdirilmiştir. Yapılan seçimlerde arada yaşanan anlaşmazlıklar ve uyuşmazlıklar yüzünden genel kurul toplanamadığı için birlik lav edilmiştir.

Birliğin faaliyetlerini sürdürebilmek üzere aşağıda belirtilen örgütler ile birlikte hareket ederek Başkanlar Konseyi'nin yerine veya onu oluşturabilmek ve fonksiyonlarını yerine getirebilecek şekilde bir oluşum organize edilerek bir platform oluşturulmuştur.

Bu platformun içinde yer alan kuruluşlar;

- Ege İhracatçı Birlikleri,
- Ege Bölgesi Madenciler Derneği
- TÜMMER Türkiye Mermer Doğaltaş ve Makinaları Üreticileri Birliği
- Türkiye Madenciler Derneği
- GEMAD Genç Maden İşletmeciler Derneği
- SERHAM Seramik, Cam ve Çimento Hammaddeleri Üreticileri Derneği
- Çanakkale Madenciler Derneği
- Agrega Üreticileri Birliği'dir.

İzmir’de yukarıdaki sekiz sivil toplum örgütü toplanarak bu platformun ana temellerini kurmaya çalışmışlardır. Oluşturulacak bu platform, düzenli toplantılar ve ilgili bakanlıklara yapılacak olan resmi müracaatlar gibi faaliyetlerde bulunacaktır. Yani, Başkanlar Konseyi’nin yaptığı fonksiyonları yerine getirecek alternatif ama etkin bir platform kurulması amaçlanmıştır.

Böyle bir kuruluşun kurulması ve SERHAM’dan mali anlamda destek sağlanmasını bunun için de yetki verilmesini talep ederek konuyu SERHAM dernek üyelerinin onayına sunulmuştur. Mali destek payı olarak, bu kuruluşu meydana getiren 8 sivil toplum örgütünün katlanacakları mali yükümlülükler aynı oranda SERHAM’ın da katlanacağı anlaşılmıştır.

Başkanlar Konseyi’ne kuruluşu sırasında yasayla tanınmış haklardan ilk etapta bu örgüt (Platform) yararlanamayacaktır. Fakat örgüt kurulduktan sonra devlet mekanizmasıyla görüşülerek nelerden faydalanılabilir konuşup tartışılacaktır. Öncelikli olarak örgütü temsilen Ankara merkezli bir genel sekreterlik bürosu kurulması ve bu büro üzerinden iletişimin sağlanması, ilgili devlet daireleri ile olacak süreçlerin yönetilmesi gibi planlamalar yapılmaktadır. Bu merkez bürosundan kaynaklanacak masraflar ilk etapta oluşabilecek mali giderler olarak belirtilmiştir.

8. Madencilik Geleceği İçin Çalışıyoruz” Çalıştayı 8-9 Nisan 2016

Türkiye Madenciler Derneği, Ege Maden İhracatçıları Birliği, Türkiye Mermer Doğaltaş ve Makinaları Üreticileri Birliği, Agregada Üreticileri Birliği, Seramik, Cam ve Çimento Hammaddeleri Üreticileri Birliği, Ege Bölgesi Madenciler Derneği, Genç Maden İşletmecileri Derneği, Çanakkale Madenciler Derneği ve İç Anadolu Madenciler Derneği’nin oluşturduğu Maden Platformu’nun düzenlediği “Madencilik Geleceği İçin Çalışıyoruz” adlı Çalıştay 8-9 Nisan 2016 tarihlerinde Afyonkarahisar’da gerçekleştirilmiştir.

Madencilik sektörünün sorunlarının gündeme getirildiği, ihracatın artırılması 2023 hedeflerine ulaşılabilmesi için yapılması gerekenlerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Orman Bakanlığı Bürokratları ile birlikte yapılan panel ve analizlerle tartışıldığı Çalıştay, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Ali Rıza Alaboyun ve Enerji Müsteşar Yardımcısı Doç. Dr. Abdülkerim Yörükoğlu’nun da katılımları ile gerçekleştirilmiştir. Bakan Yardımcısı Ali Rıza Alaboyun Çalıştay’da önemli konulara değinirken, ülkeyi kalkındırmak için hükümet olarak sektörü desteklemek zorunda olduklarını ve bunu sektörle birlikte yapacaklarını belirtti. Alaboyun ayrıca, madencilikte mümkün olduğunca kamu kaynaklarından özel sektöre geçiş politikası üzerinde durduklarını da katılımcılarla paylaştı. Çalıştay’ın açılış konuşmaları, Maden Platformunu oluşturan STK’ların temsilcileri tarafından yapılmıştır.. İlk konuşmayı yapan Türkiye Madenciler Derneği Başkanı Atılgan Sökmen Madencilik Platformu hakkında bilgiler verdi. 2016 yılından önce planlanan platformun yılın başında vücut bulduğunu belirten Sökmen; “Platformumuz 2016 yılı başlarında elini taşın altına koymuş üretici firmalar tarafından meydana getirilen derneklerin bir araya gelmesiyle oluşturulmuştur. Çalıştay’ımızın amacı ise sektörümüzün iki önemli kuruluşu olan maden ve ormancılık arasındaki iletişimi madencilerimizle bir bütün halinde kurmaktır. Madencilik insan hayatında olmazsa olmaz iki sektörden bir tanesidir. Diğer ise tarımdır. Madencilik uygarlığın başlangıcındaki en önemli sektör olarak dikkat çekiyor. Ben bu nedenle biraz daha ileriye gidiyor ve “maden hayattır” diyorum. İnşallah bu birlikteliğimizle sektörün sorunlarını kısa sürede çözerek geleceğe

emin adımlarla ilerleyeceğimize inanıyorum” dedi. Atılgan Sökmen’in ardından sırasıyla diğer STK’ların temsilcileri söz almışlardır.

Madencilik Çalıştay Sonuç Bildirgesi

“Madencilğin Geleceği İçin Çalışıyoruz” sloganı ile 9 STK’nın oluşturduğu Maden Platformu tarafından düzenlenen Madencilik Çalıştay 300’ün üzerinde katılımcı ile 8-9 Nisan 2016 tarihlerinde Afyonkarahisar’da gerçekleşmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı bürokratlarının da katıldığı Çalıştay’da, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Sayın Ali Rıza Alaboyun, Müsteşar Yardımcısı Doç. Dr. Sayın Abdülkerim Yörükoğlu, MİGEM Genel Müdür Yrd. Sn. Sadi Civelekoğlu, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, OGM İzin

İrtifak Daire Başkanı Sayın Ahmet Aydın açılış konuşmaları ile de Çalıştayımıza destek vermişlerdir. Çalıştay’da, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Orman ve Su İşleri Bakanlığı bürokratları ile Maden Platformunu oluşturan STK’ların üyeleri Madencilik faaliyetleri ile ilgili Kanun/Yönetmelik/Uygulamalarda yaşanan sorunlar ile Ülkemiz madenciliğinin 2023’te 15 Milyar USD ihracat hedefine ulaşabilmesi için sektörün ihtiyaç duyduğu düzenlemeleri paylaşmıştır. Çalıştay’da gündeme gelen sorunlar ve çözüm önerileri ile madencilik sektörünün gelişmesini, büyümesini ve en önemlisi ülkemiz kaynaklarının daha verimli ve sürdürülebilir şekilde işletilmesini sağlayacak öncelikli stratejiler belirlenmiş ve ilgili kurum ve kuruluşlar ve kamuoyuyla paylaşılmak üzere işbu sonuç bildirgesi hazırlanmıştır.

Buna göre, Çalıştay’da incelenen ve değerlendirilen konular aşağıda ana başlıklar halinde özetlenmektedir:

2012/15 Sayılı Başbakanlık Genelgesi Genelge sonrasında madencilik faaliyetleri için ihtiyaç duyulan ruhsat ve izinlerin alınması süreci olağan şartların dışına çıkmış, süreler uzamış ve çoğu ruhsat/izin talebi de gerekçesi bildirilmeksizin “olumsuz” değerlendirilmiştir. Örneğin, yıllarca süren arama faaliyetleri sonucunda ortaya çıkarılan rezervlerin işletilmesi için yapılan izin talepleri veya yıllardır işletmede olan ocak ve tesislerin orman izinlerinin temdit/uzatma talepleri olumsuz cevaplandırılmış veya sonuçlandırılmamıştır.

Bu durum, yani sürecin öngörülememesi, değerlendirme kriterlerinin bilinmemesi, Kanun ve Yönetmeliklere uygun olarak yükümlüklerini yerine getirmiş yatırımcıların taleplerinin “olumsuz” değerlendirilmesi;

- Birçok işletmenin yakın zamanda kapanmasına/faaliyetlerini durdurmasına,
- Yerli ve yabancı yatırımcıların sektörden çıkmasına veya yeni yatırım yapamamasına,
- Sadece madencilik değil, madencilığe bağlı diğer sanayi kollarındaki yeni yatırım planlarının da ertelenmesine veya iptal edilmesine, neden olmuş/olmaktadır.

9. TECNARGILLA 2016 Fuarı

26-30 Eylül 2016 tarihleri arasında İtalya’nın Rimini şehrinde düzenlenmiş olan TECNARGILLA Fuarına “Türkiye’de Seramik Sanayi ve Seramik Hammaddeleri” konusunda sektörümüzü temsilen Sn. Bayram Altıntop katılarak aşağıdaki sunumu yapmıştır.

TÜRK SERAMİK SEKTÖRÜ

Türkiye’de 1950’li yıllarda üretime başlayan, 1980’li yıllardan itibaren ise hızla gelişen Türk Seramik Sektörü, dünyadaki en yeni üretim teknolojilerini kullanarak modern

üretim hatlarını ülkemize getirmiş ve 2014 verilerine göre kaplama seramik üretiminde dünya dokuzunculuğuna, ihracatta ise Çin, İtalya ve İspanya'nın ardından dünya dördüncülüğüne yükselmiştir. Ülkemiz, sağlık gereçleri alanında ise Avrupa'nın en büyük üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmiştir. Türk Seramik Sanayi, seramik ürünlerin üretiminde, tasarımında, yardımcı sanayide, satış ve pazarlama alanlarında yaklaşık 246,000 kişiye istihdam sağlamaktadır.

Türkiye, 2015 yılında Seramik Kaplama Malzemelerinde kurulu kapasite olarak 411 milyon m²'ye, üretim miktarı olarak 320 milyon m²'ye ulaşmış olup, ihracat ise 77 milyon m² mertebesine ulaşmıştır. Seramik Sağlık Gereçlerinde ise kurulu kapasite 23 milyon parçaya, üretim miktarı 20 milyon parçaya ulaşmış ve 8 milyon parça ihracat gerçekleşmiştir.

TÜRK SERAMİK SEKTÖRÜNÜN HAMMADDE İHTİYACI

SERAMİK KAPLAMA MALZEMELERİ (Yer ve duvar seramiği, granit seramik)

Seramik kaplama endüstrisinde kullanılan başlıca hammaddeler Kil, Feldspatlar (aplit ve pegmatit vb.), kaolin, kuvars ve kuvars kumudur. 2015 yılı üretimi verilerine göre;

Kil	= 2.048.000 ton/yıl
Feldspatlar (aplit, pegmatit vb.)	= 1.792.000 ton/yıl
Kaolin	= 768.000 ton/yıl
Kuvars, kuvars kumu	= 512.000 ton/yıl üretilmiştir.

SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ

Seramik sağlık gereçleri endüstrisinde kullanılan başlıca hammaddeler Kil, Kaolin, Feldspat, Kuvars ve Kuvars kumudur. 2015 yılı üretimi verilerine göre;

Kil	= 96.000 ton/yıl
Kaolin	= 75.000 ton/yıl
Feldspat	= 90.000 ton/yıl
Kuvars, kuvars kumu	= 39.000 ton/yıl üretilmiştir.

TÜRK SERAMİĞİNDE HAMMADDE KULLANIMLARI

KİL :

Kullanım miktarı ve teknolojik özellikleri itibarıyla Seramik Kaplama Malzemeleri'nde kullanılan en kritik hammadde KİL'dir. Seramik Sanayinin yer ve duvar karosu üretimlerinde yoğun olarak kullanılmaktadır.

Miktarsal olarak Türkiye'deki en büyük hammadde tüketicileri Seramik Kaplama Malzemeleri üreten fabrikalardır. Seramik Sağlık Gereçlerinde genellikle rafine killer ve kaolin kullanılırken, seramik kaplama malzemeleri sektöründe tüvenan killer yaygın olarak kullanılmaktadır. Rafine killer genellikle Bilecik Bölgesi'nin kumlu killerinden zenginleştirilerek hazırlanmaktadır. Türkiye'deki özellikle seramik ve refrakter üretimlerinde kullanılacak kil rezervlerinin yaklaşık 200 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir. Bu rezervlerin yaklaşık yarısı seramik endüstrisinde kullanılmak için şimdilik elverişli değildir. Fakat Seramik Sektörü için kullanışsız olan bu killerin Araştırma & geliştirme çalışmaları sonucunda kullanılabilir hale getirilebileceğine inanmaktayız.

İSTANBUL ŞİLE BÖLGESİNDEKİ KİL- KUM HAVZASININ ÖNEMİ

1980'li yıllardan beri, Şile Neojen Havzası özellikle Türkiye'deki seramik sektörünün hammadde ihtiyacını karşılayacak çok önemli bir kil rezervine ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye'deki kil rezervinin yaklaşık 90%'ını oluşturan Şile-İstanbul bölgesinde tespit edilen seramik kili rezervinin yaklaşık 200 milyon ton olduğu bilinmektedir.

Gerek M.T.A. Genel Müdürlüğü'nün, gerek özel şirketlerin, şu ana kadar yaptığı arama faaliyetleri sonucunda Şile Havzası dışında önemli bir kil yatağı bulunamamıştır.

Bununla birlikte, killerin fiziksel ve kimyasal yapısından dolayı farklı derinliklerde üretim yapılması zorunluluğu sebebiyle, orman izin alanları diğer madencilik faaliyetlerinden daha geniş alanları kapsamaktadır.

(Sektörün ve gelişiminin iyi anlaşılabilmesi için) Seramik hammaddelerinin son 20 yıl içerisindeki ithalat ve ihracat miktarları ile ilgili bazı istatistiki bilgiler vereceğim.

Son 20 yılda ihraç edilen kil miktarı 994.000 ton olup, ithal edilen miktar 5.4 milyon tondur.

KAOLİN

Türkiye 'de 15-37% oranlarında Al₂O₃ içeren kaolin rezervlerinin yaklaşık 89 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir.

Ayrıca Bulgar Kaoleni, Ukrayna Kaoleni ve Rafine İngiliz Killeri Türkiye'deki seramik sağlık gereçleri ve porselen endüstrisi için oldukça önemlidir.

Son 20 yılda kaolin ihracatı 3 milyon ton iken, ithal edilen miktar 2.5 milyon tondur.

KUVARS, SİLİS/KUVARS KUMU

Silis kumu çoğunlukla beton santralleri, seramik, kimya, ve demir döküm sanayilerinde hammadde olarak kullanılmaktadır. Şile Havzasından yılda 4 milyon tonun üzerinde silis kumu üretilip, kum yıkama, zenginleştirme ve sınıflandırma süreçlerinden geçirilerek işlenir. Kuvars ve silis kumu hammaddeleri Türkiye'de çok yaygın olarak bulunur. Türkiye'nin seramik, döküm sanayi, inşaat ve bunun gibi birçok sektörüne hammadde sağlayan İstanbul Şile Bölgesi kum rezervlerinin 100 milyon tonun üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

Son 20 senede ihracatı gerçekleşen kuvars/ silis kumu miktarı ise 3.1 milyon ton olup, ithal edilen miktar 5.9 milyon tondur.

FELDSPAT

Türkiye'deki feldspat rezervleri 330 milyon ton (görünen ve potansiyel) olarak belirlenmiştir. En önemli feldspat rezervleri güneybatı Türkiye'nin Aydın/Çine ve Muğla/Milas bölgelerinde yer almaktadır. Artan beyaz bünyeli kaplama ve granit kaplama üretimi feldspata olan talebi günden güne arttırmaktadır. Feldspatın çoğu özel sektör tarafından üretilmekte ve 75%'i ihraç edilmektedir. 1990 yılında başlayan Feldspat ihracatı Haziran 2016 sonu itibarıyla yaklaşık 70 milyon tona ulaşmıştır. İtalya, İspanya, Rusya, Amerika ve Polonya pazarları Türk Feldspatı için en önemli pazarlardır. Geçtiğimiz 20 yıl boyunca feldspat ihracat rakamı 66.6 milyon ton iken, ithal edilen feldspat miktarı 605.000 tondur.

Türkiye'deki yüksek potasyumlu feldspat rezervlerinin yetersiz olmasından dolayı yüksek kalitedeki K-Feldspatlar; Hindistan, Mısır ve İspanya'dan ithal edilmektedir.

Ocaklardan yüksek miktarlarda feldspat madeninin çıkarılması, bunların işletmelere, stok alanlarına ve limanlara taşınması çeşitli çevre problemlerine sebep olmaktadır.

Bunlar toz, görüntü kirliliği, yolların deformasyona uğraması ve turistik alanlarda trafik tıkanıklığı gibi sorunlardır. Türkiye’de çevre kuralları oldukça önemli ve katı olduğu için maden ocaklarının kapatılmasına kadar giden süreçler yaşanmaktadır.

Bu problemler şirketleri zor duruma düşürmektedir. Yukarıdaki probleme bir örnek şöyledir; zeytinliklerin stok alanlarından çıkan toz sebebiyle zarar görmesi üzerine, 2011 yılında Güllük Limanı yakınındaki ihracat firmalarına ait olan işletmeler ilçe belediyesi ve idari birimler tarafından kapatılmıştır. Şirketler faaliyetlerini durdurup işletmelerini ocakların yakınına taşımaya zorlanmakta, feldspat madeninin kapalı bir alanda stoklanabilmesi için ise yüksek maliyetli bir yatırım gerekmektedir.

Yerel pazarda, 25 milyon ton feldspat tüketilmiştir. Toplamda 95 milyon ton feldspat çıkartılmıştır (hafriyat hariç). Jeolojik yapısı itibariyle damarlar şeklinde yataklanan feldspatlarda yapılan madencilik faaliyeti, daha derin ocakların açılması ve neredeyse dağları oluşturacak boyutta hafriyatların hazırlanmasına sebebiyet vermektedir. Ocaklar ve hafriyat alanları arasındaki uzun mesafeler, ormanlık alanlarda çevre ve görüntü kirliliğine sebep olmaktadır. Bununla birlikte, Çevre ve Orman Bakanlığının madencilik sektörü ile ilgili sert ve katı tutumları nedeniyle; çevre koruma ve yeni oluşan iş sağlığı-güvenliği ile ilgili kurallar çerçevesinde, madencilik şirketleri kamudan gelebilecek şikayetleri önlemek amacıyla ilave/ekstra maliyetlere katlanmakta, bu yaptırımları yerine getirmeyen firmalar ise yüksek cezalarla karşı karşıya gelebilmektedir.

Tüm bunların yanında, madencilik faaliyetleri ile ilgili giderler, Enerji Bakanlığı tarafından yaklaşık 50% oranında, orman bedelleri ise Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yaklaşık 500% oranında arttırılmıştır. Ağaçlandırma bedeli ve her yıl için ödenen arazi tahsis bedellerinin yanı sıra sahanın terk edilmesi aşamasında, izin alanı yine Madenciler tarafından ağaçlandırılarak Çevre ve Orman Bakanlığı’na teslim edilmektedir. Ayrıca, madencilik faaliyetlerinden alınan kiralama ve ağaçlandırma bedelleri, yeni ağaçlandırmalar için kullanılan kaynakların başında gelmektedir.

Aydın/Muğla bölgesindeki feldspat madenciliğinin sürdürülebilir nitelikte devam ettirilebilmesi için madencilik şirketleri üretim, zenginleştirme, lojistik, maden işletmelerinin iyileştirilmesi (rehabilitasyonu) ile ilgili unsurları önemsemeli, kalite, çevre ve iş güvenliği kurallarına uyma konusunda hassasiyet göstermelidirler. Bu sebeplerden dolayı, bundan sonra ithalatçı firmaların ülkemizdeki feldspat üreten maden şirketleriyle iş birliği içinde olmasını ve aynı hassasiyeti göstermesini bekliyoruz.

Diğer taraftan, 25 yıllık feldspat madenciliğinin başından bu yana toplam 95 milyon ton feldspat (rezervin yaklaşık 1/3’ü) üretilmiştir. Bu miktarın iki katı kadarı yani 190 milyon ton örtü hafriyatı çıkartılmıştır. Toplamda 150 milyon m3 malzeme yüzeyden kazılmıştır. Bunun sonucunda orman ve zeytinliklerin bulunduğu araziler tahrip edilmiştir. Güncel olarak üretilecek feldspat rezervi, yaklaşık olarak yüzeyden ortalama 100-150 m kadar derinliktedir. Bu da geçmişe göre daha geniş olanların açılması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla maliyetler ve çevre problemleri de bu anlamda artış gösterecektir.

2016 yılının ilk yarısında feldspat ihracat rakamları %16 yükseldi. Önümüzdeki 8 yılda eğer ihracat rakamları %10 artarsa, toplam çıkartılan feldspat miktarının yaklaşık 105 milyon (80+25) ton olması beklenirken, % 6 artış olması durumunda kazılan miktarın 81 milyon (61+20) ton olması beklenmektedir. Sonuç ise daha derin maden ocakları ve katlanarak artan üretim maliyetleridir.

Sonuç olarak, sürdürülebilir madencilik yapmak istiyorsak, alıcıların üreticilerle iş birliği içerisinde olması madencilik sektörü için çok önemlidir. (mevcut haksız rekabet yaratılarak fiyatların aşağıya çekilmesi politikaları sürdürülürse birkaç sene sonra bu fiyata ve bu kalitede feldspat bulunamayacağını size hatırlatmak istiyorum. Son söz olarak sürdürülebilir madencilik ve ticaret için üreticiler ile tüketicilerin bir araya gelerek işbirliği yapmaları bundan sonraki 10-15 yıllık feldspat üretim ve satışı ile ilgili ortak politika oluşturmaları gerekmektedir.)

10. UNICERA FUARI:

08 – 12 MART 2017

Dünya pazarlarını sektör markaları ile buluşturmaya devam eden fuarımız bu yıl UNICERA Seramik Banyo ve Mutfak Fuarı CNR Holding kuruluşlarından İstanbul Fuarcılık tarafından Türkiye Seramik Federasyonu (TSF) ve Tesisat İnşaat Malzemeleri Derneği (TIMDER) iş birliğinde 60 bin metrekare alanda 1.000'in üzerinde markanın katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin en büyük ihtisas fuarı UNICERA İstanbul Seramik, Banyo, Mutfak Fuarı'nda, 8.012 yabancı ziyaretçi olmak üzere 73.281 profesyonel ziyaretçi ağırlanmıştır. Yabancı ziyaretçi oranında bu yıl yakalanan yüzde 21'lik rekor artış, Türk seramik sektöründe memnuniyet yaratmıştır. Fuar, aralarında ABD, Almanya, İtalya, Fransa, İngiltere, İspanya, Çin, Rusya, Polonya'nın da bulunduğu 126 ülkeden gelen sektör profesyonellerin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Almanya, İtalya, Portekiz, Çin, Tayvan, Hong Kong Hindistan, İran'ın da bulunduğu ülkelere gelen 15 yabancı katılımcı firmanın, yeni ürün ve modellerine ev sahipliği yapmıştır. Fuarda, banyo mobilyalarından, altın kaplama su armatürlerine, akıllı tuvalet ve lavabodan özel tasarım jakuzilere varana kadar yüz binlerce ürün çeşidi yer almıştır. Bu yıl ilk kez 40 ülkeden gelen alım heyetlerinde yer alan önemli firma yetkilileri ile katılımcı firmalar arasında B2B Eşleştirme Programı kapsamında ikili görüşmeler de yapılmıştır. UNICERA, katılımcı ve ziyaretçilerine sunduğu ticari fırsatların yanı sıra yurtiçinden ağırladığı üniversitelerin mimarlık, içmimarlık, endüstri ürünleri tasarımı ve seramik, cam bölümü öğrencilerini sektör uzmanları ile buluşturmuştur. Fuar aynı zamanda birbirinden renkli sergilere de ev sahipliği yapmıştır.

11. SERAMİK TÜRKİYE DERGİSİ:

Türkiye Seramik Federasyonu ve Seramik Tanıtım Grubu katkılarıyla Seramik Türkiye Dergisi yılda iki sayı olarak yayınlanmaya devam etmektedir.

12. TEŞEKKÜR:

Sayın Delegates,

Başkanlığım döneminde birlikte çalıştığımız Yönetim Kurulu Üyeleri'ne huzurlarınızda teşekkür eder, SERHAM Derneğimizin 2015 - 2017 yılı başlıca çalışmalarını yukarıdaki şekilde bilgilerinize ve onayınıza sunarım.

Saygılarımla,

Bayram Altıntop

Yönetim Kurulu Başkanı

SERHAM

Seramik, Cam ve Çimento Hammaddeleri Üreticileri Derneği